

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 5

Засновано у 2015 році

Рівне – 2017

УДК 37 : 005.591.6

I - 66

ББК 74.200

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 5 / упоряд. О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова, Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2017. – 290 с.

До збірника увійшли наукові праці, здійснені у галузі теорії і методики виховання. Статті спрямовані на багатоаспектне висвітлення основних напрямів, сучасних підходів до змісту, форм і технологій виховного процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступники головного редактора: **Гринькова Надія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, Академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Бех І. Д., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України;

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, Учений секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Коберник О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Лобода С. М., доктор педагогічних наук, професор, доктор габілітований, професор звичайний Вищої школи інформатики і прикладних наук (м. Лодзь, Республіка Польща).

Члени редколегії:

Безкоровайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Вербець В. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної, навчально-методичної роботи та гуманітарної політики Рівненського державного гуманітарного університету;

Карпенчук С. Г., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Ламанаускас В., доктор соціологічних наук, професор, директор науково-методичного Центру «Scientia Educologica», професор Шяуляйського університету (м. Шяуляй, Литовська Республіка);

Литвиненко С. А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету;

Малолєпши Елігіуш, др. хаб., професор, декан педагогічного факультету Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові;

Пелєх Л. Р., доктор педагогічних наук, професор, зав кафедри міжкультурної комунікації та історії світової літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелєх Ю. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Потапчук Т. В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Стоклоса К., доктор наук, професор, Інститут Зигмунд-Неуман (Дрезден, ФРН);

Федяєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Херсонського державного університету;

Шмид К., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри історії і теорії виховання Жешувського університету (м. Жешув, Республіка Польща);

Шугасва Л. М., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету;

Яшук І. П., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;

Бісовецька Л. А. кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкового навчання РДГУ;

Сойчук Р. Л., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Наказом МОН України № 515 від 16.05.2016 р.

Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України (галузі науки – педагогічні).

Упорядники: **проф. Петренко О.Б., доц. Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування: **наукова бібліотека РДГУ.**

Рецензент: **Коляда Н. М.** – доктор педагогічних наук, професор; завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини.

Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол №6 від 25 травня 2017 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2017

ЗМІСТ

Пустовіт Г. П. Ставлення дитини до природи як домінанта формування екологічної вихованості учнів у позашкільних навчальних закладах	7
Павелків Р. В. Психологічні особливості рефлексії у структурній організації особистості	20
Петренко О. Б., Пелех Ю. В., Пелех Л. Р. Інноваційне управління вищими навчальними закладами: теоретичний аналіз проблеми	31
Jaroslav Jagiela. Tratsactional analysis – educational applications	41
Карпенчук С. Г., Іванюк-Семенюк Л. Ю. Педагогічний закон у контексті історії розвитку науково-педагогічної думки	51
Лісова С. В. Педагогічна креативність як складова професійної компетентності майбутнього вчителя в умовах розвитку інноваційної освіти	65
Потапчук Т. В. Відповідальність як наукова проблема	75
Ящук І. П. Шкільна бібліотека у структурі загальноосвітнього навчального закладу	86
Кіндрат В. К., Литвиненко С. А., Кіндрат Н. П. Проблема національно-патріотичного виховання студентів спеціальності «фізичне виховання» у Рівненському державному гуманітарному університеті	95
Боровець О. В., Демчук М. В. Особливості формування соціальної компетентності молодших школярів	109
Бричок Б. П. Природовідповідна освіта – вимога сьогодення	115
Гудовсек О. А. Проблема підготовки учителів образотворчого мистецтва в Україні: стан дослідженості	120
Дупак Н. В. Проектування змісту професійної освіти у сучасний період розвитку суспільства	130

Казанішена Н. В. Організація освітньо-виховної роботи на екологічній стежці «Сатанівська перлина»	139
Кіндрат П. В., Кіндрат В. К., Семенович С. В. Упровадження національної стратегії з оздоровчої рухової активності: нормативні аспекти.	147
Панчук А. П., Панчук І. В. Туристична індустрія України.....	154
Петренко С. В. Активні форми навчання у вищій школі: актуалізація інноваційного досвіду США	161
Сойчук Р. Л. Методи виховання національного самоствердження в учнівській молоді	172
Стельмашук Ж. Г. Освітньо-виховний простір сільської школи як чинник національно-патріотичного виховання учнів.....	183
Сяська Н. А. Виховання інформаційної культури під час вивчення елементів стохастики у курсі математики основної школи	194
Федоришин О. П. Collaborative learning and its influence on the development and formation of students' social skills	200
Ціпан Т. С., Гоголь В. А. Учнівське самоврядування як чинник формування акмеологічного простору школи	207
Кислюк О. О., Кислюк П. В. Застосування комп'ютерних технологій у роботі класного керівника	218
Регула Т. А., Михальчук Т. М., Береговська Н. О. Шкільний сайт як засіб організації національно-патріотичного виховання учнівської молоді	225

Доробки молодих науковців

Баліка Л. М. Використання інформаційних технологій у роботі шкільної бібліотеки	233
Дем'янюк І. В. Т. Д. Дем'янюк про формування сучасної парадигми науково-методичної роботи з педагогами	241
Дуброва А. С. Застосування комп'ютерних технологій, а саме методу проектів у системі інтенсивного вивчення іноземних мов	252

Осипчук О. П. Психолого-педагогічні засади розуміння й усвідомлення моральних норм та вимог учнями молодшого шкільного віку.....	258
Тимощук А. А. Формування творчої особистості школяра у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського.....	265
Федорук О. М. Використання інформаційних технологій у професійній підготовці документознавця	272
Шпичак І. П. Інноваційні форми соціального виховання дітей (20-ті роки ХХ ст.): пошуки, реалії, перспективи.....	279
Відомості про авторів	288

Ключевые слова: закон, закономерность, развитие в пространстве и времени, ноосфера, система, гармония, саморазвитие, самосохранение, Высший Абсолют.

Summary. The paper attempts to reveal the pedagogical patterns in analogy to the laws of the world, while focusing on the coexistence of man and the world in order to create conditions for improving her physical and spiritual potential.

Key words: law, development in space and time, the noosphere, system, harmony, self-development, self-preservation, the Supreme Absolute.

Стаття надійшла до редакції 02.05.2017

С. В. Лісова

ПЕДАГОГІЧНА КРЕАТИВНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Анотація. Вимоги, що висуваються особистістю й суспільством до результатів освіти, визначили необхідність кардинальних змін як у змісті освіти, так й у педагогічних технологіях. Ці вимоги й цілі реалізуються в креативному підході, здійснюваному у вищій професійній освіті. Головною метою формування креативності майбутнього вчителя є забезпечення відповідності рівня креативності сучасного педагога потребам особистості й педагогічної професійної діяльності, що динамічно змінюється; підготовка фахівця-професіонала з високим рівнем загальної культури, розвиненими здібностями до комунікації, емпатії й інтуїції, стрижневою характеристикою професійної компетентності якого є креативна спрямованість особистості.

Ключові слова: педагогічна креативність, креативна педагогіка, інноваційна освіта, креативна діяльність.

Постановка проблеми. Розвиток креативності сприяє досягненню високого рівня професіоналізму, особистісної й духовної вершин, тобто сприяє самоактуалізації особистості педагога. При високому рівні креативності педагогічна творча діяльність є більш ефективною, успішною, продуктивною і тривалою; окрім того, учитель не тільки адекватніше пристосовується до різних інноваційних освітніх систем, але й сам бере активну участь у їхньому формуванні, розробці й впровадженні в педагогічну практику [5]. Педагогічна креативність – це певна психічна й соціальна готовність особистості вчителя, що дозволяє змінити ситуацію так, що педагог й учень можуть ефективно взаємодіяти в спільній діяльності, досягти взаєморозуміння, зменшити непорозуміння,

ліквідувати конфлікти. Проблеми формування креативності майбутнього педагога недостатньо досліджені. Найчастіше дослідники звертають увагу не на педагогічну креативність, а на сам процес педагогічного спілкування, пропонують різні рекомендації з поліпшення спілкування між викладачем і тими, кого навчають (учнями, студентами). Дослідження психологічних механізмів, що забезпечують розвиток креативності педагога є важливим:

- для формування знань майбутнього педагога;
- для розвитку комунікативних, поведінкових навичок майбутнього педагога.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Динамізм розвитку нашої країни в економічній і політичній сферах викликав істотні зміни в духовному житті людей. Для того, щоб внутрішньо відповідати сучасній дійсності, педагог повинен не просто адаптуватися до нової ситуації, але й бути здатним змінити її, змінюючись і розвиваючись, при цьому, сам. Тому особливий інтерес викликають дослідження, присвячені активній творчій особистості, механізму формування креативності.

Загальні засади креативності досліджено в наукових працях Д. Богоявленської, В. Моляко, О. Пономарьова, В. Роменця, С. Сисоевої, Дж. Гілфорда, Д. Кугера, М. Ранко, Г. Стенберга, П. Торренса, Д. Треффінджера тощо.

Аналіз науково-психологічної літератури дозволяє розглянути чимало різних теорій креативності. Так, однією з найбільш популярних є теорія Гілфорда, який визначив поведінкові прояви творчої особистості [2]. Більш сучасною є теорія, розроблена Р. Стернбергом і Д. Лавертом [8, 116]. На їхню думку, креативна людина вміє займатися нерозробленими або мало популярними ідеями, всупереч думці оточуючих, їх незрозумінню й несприйняттю. Аналіз психологічної літератури з проблеми креативності дозволяє виокремити дві групи підходів до визначення сутності креативності:

- підходи, орієнтовані на пошук джерел;
- підходи, орієнтовані на процес [8].

Розглянувши погляди вітчизняних і зарубіжних психологів щодо креативності, ми дійшли висновку, що креативність – це здатність людини до конструктивного мислення й поведінки, а також усвідомлення й розвитку свого позитивного досвіду.

Формування мети та завдань статті. Метою даної статті є аналіз проблеми педагогічної креативності як складової професійної компетентності майбутнього вчителя, визначення основних елементів стратегії формування досвіду креативної діяльності в умовах розвитку інноваційної освіти. Відповідно до мети, завданням є аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми педагогічної креативності, визначення педагогічних умов креативного навчання у ВНЗ та стратегії формування досвіду креативної діяльності.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Креативність можна розподілити на

інтелектуальну і соціальну, у якій можна виділити педагогічну креативність. Інтелектуальна креативність – це невід’ємна частина людської перетворюючої творчої діяльності, пов’язана з вирішенням теоретичних і практичних проблем. Педагогічна креативність припускає наявність у вчителя високого рівня компетентності в міжособистісному сприйнятті, міжособистісній комунікації, міжособистісній взаємодії.

Найважливішими показниками педагогічної креативності є творче самопочуття й педагогічна творчість. Творчі рішення вчителя ґрунтуються на взаємодії інтелектуальної й педагогічної креативності [1].

У сучасній психолого-педагогічній літературі найбільша увага приділяється вивченню інтелектуальної креативності. Інтелектуальна креативність пов’язана з розв’язанням теоретичних і практичних проблем. Вона виявляється при відкритті, створенні потенційного-нового, де нове розуміється у його суб’єктивному та в його об’єктивному змісті.

Педагогічна креативність як складова комунікативної або соціальної (професійної) креативності майбутнього вчителя у психолого-педагогічній літературі досліджена недостатньо. Ми дійшли висновку, що педагогічна креативність – це певна психічна й соціальна готовність педагога, що дозволяє змінити ситуацію спілкування таким чином, що він (педагог) і учень, досягають ефективного взаєморозуміння в педагогічному процесі.

Розглядаючи проблему креативності, ми можемо зробити висновок про те, що як і раніше невирішеним залишається питання діагностики й розвитку педагогічної креативності. Ця проблема, поза всяким сумнівом, досить актуальна, й від її рішення залежить розвиток як окремого індивіда, так і соціуму в цілому.

Ми вважаємо, що відродженню прагнення людини до власного розвитку сприяє креативна педагогіка.

Creatio – лат., створення, творча складова. Тоді, будь-яка педагогіка креативна або має креативну (творчу) орієнтацію. Творчість, як і культура, повинна пронизувати все людське життя й всю систему освіти.

Актуальність розвитку креативної педагогіки зумовлена наступними змінами, що відбуваються у світі в цілому й в освіті, зокрема.

1. Збільшення вартості ресурсів, технологій, погіршення екології викликає гостру необхідність у новій технологічній хвилі, що, власне кажучи, формує нове завдання системи освіти – не тільки освоювати й тиражувати знання, але й здобувати нові знання в процесі навчання.

2. Варто враховувати об’єктивні зміни акцентів у системі управління навчальним процесом – в освітньому процесі перевага надається тому, кого навчають: активній особистості, що вимагає відповідних корекцій дидактики.

3. Активний розвиток, так би мовити, кіберпростору формує нові об’єкти вивчення або нові форми об’єктів, що вимагає розвитку абстрактного мислення.

4. Відкрита освіта буде значною мірою базуватися на технологіях дистанційного навчання, екстернаті тощо, що характеризуються, з одного

боку зниженим рівнем інтерактивності, а з іншого – навчання, що реалізується в особливому соціально-психологічному середовищі, у будь-якому місці, у будь-який час, з будь-якою тривалістю, що вимагає від майбутніх фахівців додаткових морально-вольових зусиль для планомих і завзятих занять, заснованих на нових мотиваціях [3; с. 12].

Усе це зумовлює необхідність розробки дидактики креативної педагогіки у відкритій освіті.

Педагогіка креативної орієнтації здійснює педагогічний вплив на суб'єкт для засвоєння певного навчального матеріалу (навчального предмету) і відрізняється тим, що з метою підвищення ефективності навчання педагогічний вплив здійснюється на фоні надкритичної взаємодії, тобто той, кого навчають, переводиться з ступеня об'єкта впливу на ступінь суб'єкта творчості (креативності), а традиційний (основний) навчальний матеріал з ступеня предмету засвоєння переводиться на ступінь засобу досягнення певної творчої мети, при чому додатковий матеріал містить опис і показ дії евристичних прийомів і методів.

Отже, для досягнення ефекту креативної орієнтації необхідно:

- реорганізувати навчальний процес, таким чином, щоб майбутній педагог, став творцем, а основний навчальний матеріал – засобом досягнення творчої цілі;

- ввести додатковий навчальний матеріал, що включає евристичні стратегії, тактики, методи й прийоми, що дозволяють майбутньому фахівцю підвищити ефективність творчої діяльності.

Досягнення творчої мети у будь-якій продуктивній людській діяльності (у тому числі навчанні), є рішенням будь-якої проблеми, завдання, задуму (проекту) і здійснюється в процесі й за законами проектування.

Головною метою формування креативності майбутнього вчителя є забезпечення відповідності рівня креативності сучасного педагога потребам особистості й педагогічної професійної діяльності, що динамічно змінюється; підготовка фахівця-професіонала з високим рівнем загальної культури, розвиненими здібностями до комунікації, емпатії й інтуїції, стрижневою характеристикою професійної компетентності якого є креативна спрямованість особистості.

У нашому розумінні, новий тип фахівця-педагога – це особистість, у якій органічно сполучаються високий професіоналізм, соціальна зрілість і творчий початок. Новий тип фахівця-педагога – це образ і зразок культури, а тому серед його основних якостей мають бути такі, як – сформованість оцінних суджень, глибина наукового пізнання, здатність до діалогічного спілкування, творча активність і самостійність.

Підготовка такого фахівця пов'язана із сутнісною зміною методології освітнього процесу й створенням ефективного середовища навчання. Головним фактором цих змін є особистісний початок, що припускає нову систему відносин в освіті, коли детермінована соціальними умовами особистість сама виступає визначальною стороною

відносин, впливає на формування духовних зв'язків, самовизначається у виборі життєвих змістів і траєкторії освіти [1, 2].

Мета сучасної освіти – розвиток тих здібностей особистості, які потрібні їй самій й суспільству; включаючи її в соціально-ціннісну активність; забезпечення можливостей ефективної самоосвіти (зокрема, підвищення кваліфікації).

Рушійна сила освітнього процесу – інтерес (мотивація) – забезпечує увагу до змісту освіти й способів його досягнення. У процесі освіти відбувається поєднання особистого досвіду людини із соціальним досвідом, відбитим і закріпленим у наукових поняттях, що поступово конкретизуються та збагачуються змістом.

Освіта веде людину від знання (поняття про те, чим є даний предмет) до пізнання (поняття про сутність, природу, походження предмету, його місця в системі світу, факторах, процесі й тенденціях його розвитку). Найважливіше в освіті – усвідомлення способів пізнання, вміння перевіряти саме мислення, його шляхи, методи, вміння відмовлятися заради істини від упередженості й суб'єктивності. Освіта здатна розвинути в людині необхідну для неї й суспільства здатність до самокритики мислення. Освіта стає неодмінною умовою й засобом досягнення інтеграції суспільних, наукових і виробничих сил суспільства [4].

Головна мета інноваційної освіти – збереження й розвиток творчого потенціалу людини. Однак, сьогодні недостатньо лише творчості й проектування. Освіта повинна відображувати загальнолюдські цінності. Для цього, у першу чергу, необхідно зробити так, щоб вона розвивала гармонійне мислення, засноване на поєднанні внутрішньої свободи особи та її соціальної відповідальності, а також толерантності. Саме ці характеристики особистості сьогодні представлено серед основних цінностей земної цивілізації, декларованих у документах ООН.

Сучасна вища школа, поставивши метою формування якостей гуманної, креативної, компетентної особистості, повинна віддалитися від репродуктивної стратегії навчання, що будується на відповідності знань, умінь і навичок освітнім стандартам, у якій зміст освіти зводиться до програми ВНЗ. У зв'язку із цим зростає роль самоосвіти у процесі навчання, цілеспрямованого розвитку досвіду креативної діяльності, підвищення якості знань.

Щоб знання були повними й глибокими, міцними й усвідомленими існують такі педагогічні умови якості знань, як повнота, систематичне застосування знань, дотримання поступовості, при незмінному зростанні складності знань і способів оперування ними, застосування сукупності методів навчання: пояснювально-ілюстративного, репродуктивного, проблемного, дослідницького, а також формування у студента в процесі навчання у ВНЗ досвіду креативної і самоосвітньої діяльності [6, 22].

Наприклад, однією з розповсюджених форм навчання у ВНЗ є лекція. Якщо студент у процесі слухання лекції розуміє, що навчання – це процес, який здійснює він сам, то він активно працює з матеріалом лекції,

веде рефлексивний аналіз процесу навчання, створює позитивну мотивацію до процесу навчання, що загалом веде до якісного навчання.

Ми вважаємо, що в рефлексивній спрямованості студента на свою власну особу, формується досвід креативної діяльності в процесі навчання й студент із пасивного суб'єкта знання перетворюється в активного суб'єкта пізнання.

До основних елементів стратегії формування досвіду креативної діяльності можна віднести наступні:

- створення у ВНЗ навчального середовища, що сприяє максимальному розкриттю особистості студента;
- активна цілеспрямована праця (а не участь) студента в реалізації програми, спрямованої на розуміння творчості, креативності;
- захопленість навчальною діяльністю;
- формування досвіду самоосвітньої діяльності.

Для формування досвіду креативної діяльності повинна здійснюватися цілеспрямована робота: проектування, планування, спеціальний відбір креативних елементів, що з'являються у творчому процесі. Це, зазвичай, ідеальний варіант створення досвіду креативної діяльності. На практиці креативність зводиться до наслідування творчості, найчастіше, минаючи творчий процес, людина може створювати креативні продукти й розвивати креативні якості [5, 82].

Креативні якості – це якості, що змінюється в людині, коли вона займається творчістю, вони не розкривають суті творчості. Знайомлячись із творчістю, ми сприяємо виходу особистості на креативні якості. Креативність може «зацікавити» людину більше, ніж творчість, або навпаки. У кожної людини є своє уявлення про творчість і творчий процес (найбільше значення має інтуїтивне уявлення) [9, 116].

Ефективність освіти визначається її результатами в зіставленні із цілями й засобами їхнього досягнення, внеском у створення матеріальних і духовних цінностей, у навчанні нових поколінь мистецтву правильно жити не тільки в сьогоденній дійсності, але й у майбутньому.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Узагальнюючи зазначене, зупинимося на наступних основних стратегічних висновках:

- процес творчості не має потреби в розвитку, тому що він постійний у плані своєї конструкції й обмежується сформованим досвідом творчості;
- формуванню підлягає вміння усвідомлено управляти своїми діями й ефективно використовувати стадії творчості, знати їх, з огляду на свої індивідуальні особливості, розвивається не процес, а його розуміння й робота з ним;
- від теоретичного розуміння творчості необхідно перейти до проектування формування досвіду креативної діяльності, а потім до практики [11, 90].

Формування досвіду креативної діяльності включає наступні завдання:

- наявність контролю за власними діями для входження у творчий стан і креативну діяльність;
- збір й аналіз інформації в рішенні поставленого завдання;
- рефлексивний аналіз процесу й отриманого результату.

Творча педагогіка представляє інтегральний комплекс, що створює умови для дослідження особистості студента, що базується на проектуванні формування досвіду креативної діяльності в процесі навчання у ВНЗ, а саме:

- перехід від репродуктивної діяльності в навчанні до домінування креативної діяльності;
- відхід від однаковості в освоєнні навчальних планів й освітніх програм;
- співробітництво й співтворчість викладача й студентів;
- розмаїтість засобів, методів і форм навчання й виховання креативності.

Для реалізації поставлених завдань необхідно:

- вивчення індивідуальних особливостей студентів;
- створення умов для максимального розкриття творчого потенціалу студентів;
- визначення рівня розвитку креативних якостей через комплекс діагностичних методик.

Перехід від вивчення теоретичних засад творчості до практичної їхньої реалізації включає

- розуміння сутності творчого процесу;
- знання етапів творчого процесу;
- збір інформації про творчий процес;
- навчання творчому процесові;
- формування досвіду креативної діяльності.

Програма формування досвіду креативності у студентів будується на змінах навчальних планів; впровадженні методів навчання творчості; створенні сприятливих умов для розвитку креативності студентів; розвитку мотивації на створення творчих продуктів у ході навчальних занять; контролі й самоконтролі за реалізацією програми формування досвіду креативної діяльності.

Отже, основна стратегія навчання починається від формування уявлення про творчість до формування досвіду у вивченні творчості і його використання на практиці, що сприяє розумінню творчого процесу й природи творчості, збагаченню досвіду входження у творчий стан і формування якостей креативної особистості.

Формування досвіду креативної діяльності дозволить сучасному студентові стати творцем процесу навчання. У цьому нам бачиться рушійна сила розвитку педагогічної науки й практики у ВНЗ.

Ми вважаємо, що педагогічними умовами креативного навчання у ВНЗ можуть бути:

- усвідомленість і рефлексивність навчання;

- уміння вчитися;
- проектування й організація процесу самоосвітньої й креативної діяльності;

- відповідальність за якість навчання.

Усе зазначене буде сприяти прояву таких якостей особистості, як відповідальність і креативність.

Бажання людини усвідомлено йти шляхом самоосвіти, самонавчання, самовиховання, дозволить від пасивного самоспоглядання перейти до активного саморозвитку.

Креативні якості надають нам можливість усвідомлено займатися розвитком власної уваги (довільної уваги), що пов'язана практично з усією діяльністю людини, і, від того, як організовані ці структури, залежить ефективність процесу навчання.

Формування й розвиток креативності відбувається в подоланні традицій сучасного процесу навчання, спрямованого на застосування методів репродуктивного характеру.

Список використаних джерел:

1. Акімова О. В. Теоретико-методичні засади формування творчого мислення майбутнього вчителя в умовах університетської освіти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. В. Акімова. – Тернопіль, 2010. – 44 с.
2. Гилфорд Дж. Три сторони інтелекта / Дж. Гилфорд; пер. с англ. Э. А. Голубевой // Психология мышления [зб. / ред. А.М. Матюшкин]. – М. : Прогресс, 1965. – С. 443-456.
3. Дунаева О. М. Актуальні проблеми формування педагогічної креативності майбутніх вчителів / Олена Миколаївна Дунаева // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. – Серія 16. Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики: зб. наук. праць. – Вип. 3(13). – К: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. – С. 23-26.
4. Євдокимов В. І. Креативність як фактор гуманізації освіти / В. І. Євдокимов, В. В. Луценко // Гуманізм і освіта : зб. матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 19-21 вересня 2006 р.). – Вінниця : УНІВЕРСУМ. – Вінниця, 2006. – С. 49-50.
5. Зміст і сутність педагогічної діяльності : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [О. Г. Романовський, О. С. Пономарьов, С. М. Пазиніч та ін. ; Нац. тех. ун-т «Харківський політехнічний ін-т»]. – Х. : НТУ «ХП», 2007. – 228 с.
6. Коновець С. Креативні освітні технології у практиці сучасної школи / Світлана Коновець // Рідн. шк. – 2005. – №3. – С.20-23.
7. Креативність і творчість // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Серія: Соціологія. Психологія. Педагогіка / [відпов. ред. І.П. Маноха]. – К. : Гнозис, 2009. – Темат. вип. – № 1. – 426 с.

8. Морозов А. В. Креативная педагогика и психология [Текст]. / А. В. Морозов, Д. В. Чернилевский. – М. : Академический Проект, 2004. – 560 с.
9. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості : навч. посіб. / В. В. Рибалка. – К. : ІЗМН, 1996. – 236 с.
10. Сасенко Т. Формування творчої активності майбутнього вчителя / Тетяна Сасенко // Рідна школа. – 2007. – № 9. – С. 22-24.
11. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості / С. О. Сисоєва. – К., 2006. – 346 с.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED:

1. Akimova O.V. Teoretyko-metodychni zasady formuvannia tvorchoho myslennia maibutnoho vchytelia v umovakh universytetskoï osvity: avtoref. dys. na здобuttia nauk. stupenia doktora ped. nauk: spets. 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoï osvity» [Theoretical and Methodical Bases of Formation of Creative Thinking of Future Teachers in Conditions of University Education: Avtoref. dis. ... doctor of ped. nauk: spets. 13.00.04 «Theory and Methods of Professional Training»] / O.V. Akimova. – Ternopil, 2010. – 44 s. (in Ukrainian)
2. Hilford Dzh. Tri storony intellekta [Three Sides of Intellect] / Dzh. Hilford; per. s anhl. E.A. Golubevoj // Psikhologija myshlenija [zb. / red. A.M. Matiushkyn]. – М.: Prohress, 1965. – S. 443-456. (in Russian)
3. Dunaeva O.M. Aktualni problemy formuvannia pedahohichnoi kreatyvnosti maibutnikh vchyteliv [Actual Problems of Formation of Pedagogical Creativity of Future Teachers] / Olena Mykolaivna Dunaeva // Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova. – Seriya 16. Tvorchia osobystist vchytelia: problemy teorii i praktyky: zb. nauk. prats. – Vyp. 3(13). – К: NPU im. M. P. Drahomanova, 2005. – S. 23-26. (in Ukrainian)
4. Yevdokymov V.I. Kreatyvnist yak faktor humanizatsii osvity [Creativity as a Factor of Humanization of Education] / V.I. Yevdokymov, V.V. Lutsenko // Humanizm i osvita : zb. mater. VIII Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Vinnytsia, 19-21 veresnia 2006 r.). – Vinnytsia : UNIVERSUM – Vinnytsia, 2006. – S. 49-50. (in Ukrainian)
5. Zmist i sutnist pedahohichnoi diialnosti [The Contents and the Essence of Pedagogical Activity]: navch. posib. dlia stud. vyshch. navch. zakl. / O.H. Romanovskiy, O.S. Ponomarov, S.M. Pazynich ta in. ; Nats. tekhn. un-t «Kharkivskiy politekhnichnyi in-t». – Kh. : NTU «KhPI», 2007. – 228 s. (in Ukrainian).
6. Konovets S. Kreatyvni osvitni tekhnolohii u praktytsi suchasnoi shkoly [Creative Educational Technologies in the Practice of Modern School] / Svitlana Konovets // Ridn. shk. – 2005. – №3. – S. 20-23. (in Ukrainian)
7. Kreatyvnist i tvorchist [Creativity] // Visnyk Kyiv. nats. un-tu im. T. Shevchenka. Seriya: Sotsiolohiia. Psykholohiia. Pedahohika / [vidpov. red. I.P. Manokha]. – К. : Hnozys, 2009. – Temat. vyp. – № 1. – 426 s. (in Ukrainian).

8. Morozov A.V. Kreativnaja pedagogika i psihologhija [Tekst] [Creative Pedagogy and Psychology] / A.V. Morozov, D.V. Chernilevskiy. – M. : Akademicheskiy Proekt, 2004. – 560 s. (in Russian)
9. Rybalka V. V. Psykholohiia rozvytku tvorchoi osobystosti : navch. posib. [Psychology of Creative Personality Development: textbook] / V.V. Rybalka. – K. : IZMN, 1996. – 236 s. (in Ukrainian)
10. Saienko T. Formuvannia tvorchoi aktyvnosti maibutnoho vchytelia [Formation of Creative Activity of Future Teacher] / Tetiana Saienko // Ridna shkola. – 2007. – № 9. – S. 22-24. (in Ukrainian)
11. Sysoieva S. O. Osnovy pedahohichnoi tvorchosti [Foundations of Pedagogical Creativity] / S.O. Sysoieva. – K., 2006. – 346 s. (in Ukrainian)

Аннотация. Требования, предъявляемые личностью и обществом к результатам образования, определили необходимость кардинальных изменений, как в содержании образования, так и в педагогических технологиях. Эти требования и цели реализуются в креативном подходе, осуществляемом в высшем профессиональном образовании. Главной целью формирования креативности будущего учителя является обеспечение соответствия уровня креативности современного педагога потребностям личности и педагогической профессиональной деятельности, которая динамично меняется; подготовка специалиста-профессионала с высоким уровнем общей культуры, развитыми способностями к коммуникации, эмпатии и интуиции, стержневой характеристикой профессиональной компетентности которого является креативная направленность личности.

Ключевые слова: педагогическая креативность, креативная педагогика, инновационное образование, креативная деятельность.

Summary. The demands made by the individual and society on the results of education determined the need for fundamental changes, both in the content of education and in pedagogical technologies. These requirements and goals are realized in the creative approach, carried out in higher professional education.

The main goal of forming the future teacher's creativity is to ensure that the level of creativity of a modern teacher corresponds to the needs of the individual and the pedagogical professional activity that is dynamically changing;

Training specialist with a high level of general culture, developed abilities for communication, empathy and intuition, the core characteristic of professional competence is the creative direction of the personality.

Keywords: pedagogical creativity, creative pedagogy, innovative education, creative activity.

Стаття надійшла до редакції 10.05.2017

Наукове видання

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ
Збірник наукових праць

Випуск 5

Упорядники:
проф. Петренко О.Б., доц. Ціпан Т.С.

Науково-бібліографічне редагування:
наукова бібліотека РДГУ

Підписано до друку 25.05.2017 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,7. Замовлення №204/1. Наклад 300

I – 66 **Інноватика у вихованні** : зб. наук. пр. Вип. 5 / упоряд.
О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова,
Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2017. – 290 с.

УДК 37 : 005.591.6
ББК 74.200

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2017

Віддруковано засобами оперативної поліграфії

УРМ-ПОЛІГРАФ

вул. Буковинська, 3, м. Рівне, 33000;

тел.: 0362-64-21-34